

WPISUJE ZDAJĄCY

KOD			PESEL											
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

*miejsce
na naklejkę* dysleksja**EGZAMIN MATURALNY
Z JĘZYKA KASZUBSKIEGO
POZIOM ROZSZERZONY****PRZYKŁADOWY ARKUSZ EGZAMINACYJNY
DLA OSÓB SŁABOWIDZĄCYCH (A4)**DATA: **18 grudnia 2014 r.**CZAS PRACY: **do 270 minut**LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **63****Instrukcja dla zdającego**

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 21 stron. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
3. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
4. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
5. Możesz korzystać ze słowników językowych.
6. Na tej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
7. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatorów.

Zadanié 1.

Jurk Hinz

„Kùnc swiata z tima Majama”

[...] Wiémë, że tak jak kaszëbsczégò, pòłożenié jãzëka Majów letczim nie je. Wikszi dzél młodégò pòkòleniô Majów mô ju szpańską mòwã za domôcą przëjãté. Jeleznosc majsczégò jãzëka pëzglô téż wielëna dialektów tegò jãzëka (w sami Gwatemalë je jich kòl 20), a achtniãcé blós jednégò z nich nie wszëtczim sã widzy. Nie je dzywnotã, że àutochtoniczny jãzëk Majów nôlepi sã ùchòwôł pò wsach i môlach Mezoamericzi, gdzie tzw. dzysdniowô kùltura sã nie zadosta. W jinëch regionach, chòc òd 20 lat rozmajité spòlëznë mają dbã ò to, cobë kùlturã, a w pierszi rëdze majsczi jãzëk òd zabòczeniô ùretac, efektë ti robòtë sã dosc mizerné. [...] Młodé pòkòlenié Majów widzy dzejania w czerënkù retowaniô majsczégò jãzëka za cëdaczenié i niepòtrzëbny trud, co skazywô nen jãzëk na gwësna marginalizacjã, a w kùncu na wëdziniãcé. Pòdług Christophera Moseleya, editora Atlasu Zagrozonëch Jãzëków Swiata [...] przinëdnosc mòwë zanòlégò òd tegò, „czë dóny jãzëk je przekòzywóny na dzecë”, z czym ù Majów nôlepi ju nie je. Chòc w Gwatemalë rząd mô przëznóné majsczémù jãzëkòwi taczi sóm sztatus, jak szpańszémù, jegò przinëdnosc je baro zybòtlëwô. Przëdatnosc majsczégò jãzëka bãdze mni jawernô, pòkãdka Majowie nie dozdrzã wòrtnoscë w przedërchanim swòjégò jãzëka. [...]

Pòdług statistik UNESCO, co dwie niedzele swiat tracy jeden z swòjich jãzëków. Dlô Majów wprowadzenié swòjégò

jãzëka do pùblëczny sferë je jedurnã nòdzejà na to, żebë nie zadżinäł.

J. Hinz, „Kùńc swiata z tima Majama”, „Pomerania” 2013, nr 5, s. 30.

Zadanié 1.1. (0–1)

Christopher Moseley cwierdzy, że przinëdnosc gwòsnégò jãzëka zanòlégò òd tegò, czë je òn przekazywóny na dzecë. Rozwiń ten argùment swòjima słowama.

.....
.....
.....

Zadanié 1.2. (0–1)

W jaczim celu autor tekstu wprowadzò òpinie Christofera Moseley’a? Napiszë swój pòzdrzatk na nen temat.

.....
.....
.....

Zadanié 1.3. (0–1)

Majsczi jãzëk nôlepi sã ùtrzymywô

- a) we wszëtczych gardach.
- b) w placach, do jaczich nie je doszłò teròczasnò kùltura.
- c) we wsach i mòlach, gdzie je doszłò dzysdniowò kùltura.
- d) leno w Gwatemalë.

Zadanié 1.4. (0–2)

W kònteksce wějimkù tekstu wějasi jego titël.

.....

.....

.....

Zadanié 2.

Paweł Szczępta

„A gdzie są ne Kaszëbë?”

[...] W Èuropejszi Ùnii je wiôlgô dba ò môlé [...] jãzëczy. To je takô znanka najégò kòntinentu, że kòle nas wiedno bëło fùl wszelejaczich lëdzy, różnëch jãzëków. Zdrzëta le chòc na Pòmòrzé: bëlé Kaszëbi, Miemcë (w Gduńskù czë kòle Chòniców), Frizowie (na Karwieńszkich Błotach), bëlé Hòlendrë, Szkòcë (w Gduńskù) ë wiele jinszych. EÙ terô mô wiôlgą dbã ò to, żebë na najô èuropejskô znanka òsta ùtrzymónô procëm dominacji anielsczëznë ë „makdonaldizacji”. [...]

Dlô wespółrobòtë môłëch nôrodów z EÙ òsta pòwòłóné EBLUL (Èuropejszé Bióro Môłëch Jãzëków), jaczé mô sedzbã w Brukselë [...]. W nim trôfiają sã przedstòwcë môłëch jãzëków ë prócz trzëmaniô łączbë, ùjawerniają téż jinszé projektë wòżné dlô ùtrzëmaniô, rozkòscërzaniô ë wiedzë ò jejich jãzëkù. Nié jinaczi je z Kaszëbama – téż mają swòjégò przedstòwcã, ò czim më piselë w ùszlim miesăcu.

Na spòdlim EBLULa òsta dónô ùdba stwòrzeniégò internetowégò serwisu namienionégò môłim jãzëkóm. Serwis je dostãpny pòd internetowim adresã www.lingualia.net. Za cél mô

skòscérzanié wszelczich infòmracjów ò mòłèch jãzèkach Eùropë. Sã hénë dzéle namienioné Łuzëczanóm, Frizóm ë jinszim. Je téż westrzód nich kaszëbsczi dzél. Mòże na nim nalezc tekstë nôùkòwé ò kaszëbiznie pò kaszëbskù i anielskù, lëteraturã kaszëbską ë lënczi do stronów pò kaszëbskù. [...]

Strona ta mò szansã stac sã nôwikszą bazã dónëch nié le ò Kaszëbach, ale téż ò jinszych mòłèch jãzèkach. Nôwikszą a do tegò wielejãzèkòwą [...].

Midzënôrodnô promòcjô ë rozkòscérzanié kaszëbiznë terô – w warënkach wòlnotë, pòliticzny pòjudzi ë téż wchòdaniô do EÙ mò wiòldzé mòzłëwòtë. Më sami – mòzemë ë mùszimë je zwënëgòwac – żebë ju wnetka nicht naju za grańcama nie pitôł „Në, a gdzie są ne Kaszëbë?”

P. Szczëpta, „A gdzie są ne Kaszëbë?”, „Òdroda” 2002, nr 2, s. 3.

(W tekście dostosowano pisownię do współczesnych zasad ortograficznych.)

Zadanié 2.1. (0–1)

Gwòsnyma słowama zapiszë tezã aùtora tekstu zamkłą w pierszim akapice.

.....

.....

.....

Zadanié 2.2. (0–1)

Na spòdlim drëdzégò akapitu zapiszë przënômni trzë infòmacje na témã Eùropejszczégò Bióra Mòłëch Jãzëków.

.....

.....

.....

Zadanié 2.3. (0–2)

Wëjasni ùzëcë pòzwë „makdonaldizacjô” i zastosowanié w ni cëdzësłowa.

.....

.....

.....

Zadanié 2.4. (0–1)

Eùropejskô Ùniô

- a) promùje leno anielschi jãzëk jakno jãzëk midzënòrodny.
- b) promùje leno nôrodné jãzëczy wszëtczych krajów swiata.
- c) mô starã leno ò òchrónã kaszëbszczégò jãzëka jakno eùropejszczégò jãzëka nôbarzi ze wszëtczych zagrozonégò wëmiarcym.
- d) mô starã ò òchrónã mòłëch jãzëków.

Zadanié 2.5. (0–2)

Przedstawi pòzdrzatk autora na òpisóné zagadnienia. Pòdôj 1 argùmeńt.

.....
.....
.....

Zadanié 2.6. (0–1)

Dobierze antonimë do słów:

1) dominacjô –

2) pòjuga –

Zadanié 3. (0–20)

Przetłumacz tekst na język polski.

Zôczątczi karna lëteratów Zymk sygają jeseni 2000 rokù, czedë to Róman Drzézdżón, a téż Michôł Piéper zacząłë półpriwatną òbgôdkã nad kòndicją terôczasny kaszëbsczy lëteraturë. Brëkòwnota òdnieseniô swòjich òbzérków do mësleniégò jinëch doprowadzëła do te, że w strëmiannikù 2001 rokù òdbëło sã pierszé szerszé zéńdzenié młodëch ùtwórców, co piszą pò kaszëbskù, w gòscynnëch zalach Mùzeùm Kaszëbskò-Pòmòrsczi Pismieniznë i Mùzyczi w Wejrowie. Wnenczas to Grégór J. Schramke sparłãczył cząd rokù z wiekã aùtorów i zabédowôł pòzwã Zymk jakno wëapartnienié dlô lëdzy, chtërny chcelë twòrzëc lëteraturã w kaszëbsczim jãzëkù we wszelejaczich fòrmach pòezji, prozë i dokazów na binã. [...] Karno młodëch kaszëbsczich ùtwórców bëło w sztóce założeniô òkrãżim dwadzescelatnëch i trzëdzescëlatnëch lëdzy. W dalszych

równak latach jich młodosc przeszła w dozdrzeniałosc, chòc jak pòdczorchiwają nôležnicë Zymkù, to ò dëchòwą młodosc jidze w jich samòpòzëwanim sã, a nié ò biologiczny wiek.

D. Kalinowsczi, „Zymk wcyg òdnôwióny – kaszëbsczé lëteracczé òkrãžé”
„Zymk”, „Stegna” 2011, nr 1, s. 2.

PRZEKŁAD

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanié 4.

Wybierz jeden temat i napisz wypracowanie.

Temat 1. Czë terôczasnô kaszëbizna wcyg brëkùje herojów na miarã Ramùsa? Rozważë problem na spòdlim pòdónégò fragmentu pòwiescë „Żëcé i przigòdë Remùsa” Aleksandra Majkòwsczegò nawlekajęcë téż do całégò dokazu i jinégò tekstu kùlturë. Twòja robòta miałabë miec co nômni 300 słówów.

Aleksander Majkòwsczi

„Żëcé i przigòdë Remùsa”
(fragment)

Tej jô òczë pòdniósł na lica królewionczi i zabòcił, że jem môłim Remùsã. A duch taczì wstąpił we mie, zem znòwù jął mierzëc òczama drogã przez rzékã. Ale tej jem widzòł, jak z wòdë kù mie dwigałë sã trzë ùkòzczi òpòczné i straszné.

Ale królewionka ùchwëcëła mie za rãkã i pòcészala:

– Nie bój sã pastuszkù! Nen stolëm nadzi, co pò sóm pas w wòdze sã czaji, bådze cã chcòł scygnąc na gruńt rzëczy, jimiã jegò Trud. A nen drëdzi, co na grëbim camrze plënie pò wòdze, a pësk mô jak dżénia, a òczë, z chtërnëch bijã zeloné parmienie, jimiã jegò Strach. Zdrzë, jak skóra jegò gładkò sã mieni we wszëtczych kròsach tãgòwëch. Czó, jak jegò skrzydła szãtopierzowé bijã ò siebie jak klekòtczi we Wiòldzi Piątk. – Nie bój sã, pastuszkù, straszëdła tegò, bò dobãdziesz, bëles wierził w swòjã gwiozdã... A widzysz tam tã bialkã na kraju? – W bëstrëch ruchnach sedzy, nodzi pòd siebie jak kròwc. [...]
Kòzdi rôz, jak skarëpã cësnie, zatrzãse głowã, zazwòni

zwóneczkama, zasmieje sã i wòlô – Niewôrto – Smiészne ùkôzci przed twòje òczë czarzec bãdze, bë cã do smiechù dostac. Ale smiôc sã nie bãdziesz, bò swiãtã sprawã môsz przed sobã. [...] Przed tim pòszëdlã miéj sã na bacznoscë! – Nôgòrszé òno.

A jimiã jegò: – Niewôrto!

A jô wszëtkò widzacë, nabròl dëcha i rzekł jem do swòji dëszë: – Terô weznã i przeniesã królewionkã przez wòdã, a niech sã stanie, co chce!

A.Majkòwsczi, „Żëcé i przigòdë Remùsa”, Gdańsk, brak roku wydania, s. 38–40.

Temat 2. Dokònòj przërównawczy interpretacji pòdónëch dowozów. Twòja robòta miałabë miec co nômni 300 słowów.

Aleksander Majkowski

„Zbùdzëta sã, Kaszëbë!”

To nie je na zòdny planece pisóné,
Ze zdżinã Kaszëbë ze swiata nieznóné,
Ze zdmùchnã ze zemi nas wrodzë jak plewë
Ze pò nas nie bãdze pamiãtzi ni spiéwë!
Ze zdżinie ta mòwa, jak zdze kòle płota
Na smierc lëtoscëwã nieznónô serota,
Ta mòwa kaszëbskô, co z biégã sã czasów
Strojila do nótë i mòrza, i lasów!

Wiãc zbùdztaż sã gbùrów szlachetnëch tësãce,
Co w herbach wòdzyta tërecczé miesãce!

Òbùdztaż sã chłopë, wa cny sënowie Mszczëga,
Òd jader na mòrzu, na lądze òd plëga!
Co wartã nad mòrzã nôbòżnie i hardo
I mòrzu i zemi trzëmôta sã cwiardo! –
Wëcygnita rãkã i pòmòc wóm wstónie:
To jidã Mazurze – Slãzôcë – Pòlanie!

Nóm jedna òjczëzna i wiara, i dola,
I jednym nas pasã òbjimô niewòla,
I jedno nas łączy w lud jeden ògniwò,
I jedno zakwitnie redosné nóm żniwò!

A.Majkowski, J. Karnowski, L. Heyke, „Poezja młodokaszubów”,
Gdańsk 2012, s. 443.

Jan Karnowski

„Pùstô noc”

Smùtno jak czej na smãtôrzù,
Tam gdzie piérwi bëło gwësnie –
Dôwno òni pòchòwelë
Nasze spiéwë, nasze piesnie!

Miesãc w czôrnëch brodzy chmùrach,
Noce płaczą gòrzczé rosë –
Leno jałowc szëmi w bòrze,
Leno kwitną szaré wrzosë.

Skòwronk skrzidła swòje stulił,
Bòcón wcale nie klekòce,

Lëdzóm płaczczì w òczach stoją
Dëcht, jak czedë w „pùsti nocë!”

Za to żesta pòchòwelë
Nasze piesnie, nasze spiéwë.
Za to kwitną wama wrzosë,
Za to wiãdną wama séwë!
Za to Pón Bóg waju kôrze
Wszãdze: w pòlu, łące, bòrze!

A.Majkowski, J. Karnowski, L. Heyke, „Poezja młodokaszubów”,
Gdańsk 2012, s. 450–451.

WYPRAWIANIE

na temat nr

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

A series of 21 horizontal dotted lines for writing.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Tabełę wypełnia egzaminator!

		Liczba punktów	Suma	Uzasadnienie przyznania 0 punktów
wypowiedź argumentacyjna	A.	0 - 2 - 4 - 6		
	B.	0 - 2 - 4 - 6		
interpretacja porównawcza	A.	0 - 1 - 2 - 4		
	B.	0 - 3 - 6 - 9		
	C.	0 - 2		
	D.	0 - 2 - 4		
	E.	0 - 1 - 2		
	F.	0 - 2 - 3		
	G.	0 - 2 - 4		
	H.	0 - 2 - 3		

BRUDNOPIS (nie podlega ocenie)